

Panel

"İmar Sorunları ve Yasası"

anel yöneticiliğini Doç, Dr, Necdet TÜRK 'ün yaptığı, Bayındırlık ve İskan Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı Haluk ALATAN," Toplu Konut İdaresi başkan danışmanı Dr, Hüseyin AKSU, JMO ikinci başkanı Hikmet TÜMER, Türkiye Şehir Plancıları Odasından Senihi KİTAPÇI ve Keçiören Belediye başkanı Hamza KIRMIZI'nın panelist olarak katıldıkları 17 Şubat 1993 günü yapılan "İmar Sorunları ve Yasası" adlı panelde yönetici Doç, Dr, Necdet TÜRK özetle "İmar Yasasının hazırlanmasındaki amaç; yerleşme yerleriyle bu yerlerdeki yapılaşmanın plan, fen, sağlık ve çevre şartlarına uygun teşekkülü sağlamak olarak tanımlanabilir" diyerek amaca kısaca değinmiştir. Türk konuşmasına devamla şehir palanlamasının Önemini vurgulayarak, bu tür projelerde çeşitli disiplinlerin bilgi ve birikimlerini bir araya getirerek günümüz şartlarına uygun İmar planlarını çıkarmaya çalışırlar, diyerek konuyu açmış, İlk sözü panelist Haluk ALATAN'a vermiştir,

Haluk ALATAN konuşmas-

ında planlama kavramının önemini vurgulamış, ancak ülkemizde planlamanın gerçekten istenip istenmediği konusunda endişelerin var olduğunu ifade etmiştir, Kendisinin Fiziksel Plancı olduğunu söyleyen ALATAN ülkemizde Fiziksel arama yetkisi konusunda büyük bir karmaşa ve çok başlılık olduğunu vurgulamıştır. Sözlerine devamla "Herhalde önümüzdeki dönemde düşünülmesi gereken planlama alanında en Önemli husus; imar kurumlarının verimli kılınması İçin mahallî ve merkezi yetki konularının yeniden gözden geçirilmesi ve kurumlardaki yetki kargaşasının önlenmesi gerekecektir. Tabii imar hukukunun yeniden ele alınması, aksayan yönleri bulunan yasanın da değiştirilip düzeltilmesi, kurumların ve halkın planlamaya katılımı gerekir demiştir.

Panelist Dr, Hüseyin AKSU özetle Kentleşmeyi ve büyük şehirlere göçü imar sorunları açısından bir hastalık "virüs" kabul etmemek gerektiğini sanayileşmenin doğal bir uzantısı olduğunu söylemiştir, AKSU

Türkiye'de aile büyüklüğünün giderek küçülmesi doğal olarak sayısını arttıracaklarını vurgulamıştır, "spekülatif rant, kentleşme süreci içinde ortaya çıkan son derece kolay ve fahiş bir kazanç kapısı olarak ortaya çıkmıştır, Belediyelerde rüşvetin, yolsuzluğun Devletin idarî yapısında bozukluğa neden olan kentin yapısını bozan, imar planlarını yok eden spekülatif rant kavramı ile mutlaka mücadele edilmelidir. Ayrıca kaynak yetersizliği ucuz kentleşme dediğimiz gecekondu modelini ortaya çıkarmıştır,

Kenti rahatsız eden en önemli virüslerden biri de veri ve planlama yetersizliğidir, diyerek sözlerini tamamlamıştır.

Panelist Hikmet TÜMER konuşmasında Özetle kentleşmede ve İmar konusunda jeolojik etüdlerin ve zemin etüdlerinin önemini vurgulamıştır. Siyasal iktidarların kırsal kesimlerden kente göçü önlemelerinin mümkün olmayacağını dolayısı ile bu göçün devam edemeyeceğini ve de İyi bir palanlama ile önlem alınması gerektiğini önemle işaret etmiştir, TÜMER

konuşmasına devamla "Planlamada yer seçiminde imarlaşmada yaşanan olaylar, "Deprem, heyelan, setlenmeler ve diğer doğal afetler" Jeoloji mühendisliğinin ve jeoloji hizmetleri» nin ne denli önemli olduğunu hepimize göstermiştir, Bunun içindir ki JMO olarak biz ısrarla jeolojik hizmetlerin zemin etüdüle* rının planlama aşmasında, yer seçimi aşamasında parsel aşamalarında yapılmasını yerel yönetimler ve kamu kuruluşları tarafından zorunlu hale getirilmesini istiyoruz, Ve bu jeoloji mühendisliği disiplini, kentlerden karayolu, demiryolu güzergahlarına kadar, kentlerdeki su probleminden ulaşım konusuna kadar bir çok yerde ekonomi ve zaman kazandırır, diyerek konuşmasının birinci bölümünü tamamlamıştır,

Panelist Senîhi KİTAPÇI günümüzde imar yasasının ideolojisi, düşünce ve uygulama tarzı ile tümüyle ortadan kaldırılması gerektiğini savundu. İmar planının asıl ve temel işlevinin bu günkü mevcut sosyal ekonomik sistem açısından rant dağıtım sistemidir. Kesinlikle rantları paylaşmak anlamında değildir demiş, devamla Türkiye'de kent toprakları sorununa bir çözüm üretilmediği sürece» sadece yapı bazında düşünülen İmar planı anlayışı yerine» gerçek anlamda* kenti bir organizma olarak kabul eden, bunun doğru sağlıklı bir kentleşme, insana ve toplumda yaşanan herkese eşit sosyal ve ekonomik faydalar getirecek bir sistem olarak kent planlama yaklaşımı, bütün araçlarıyla, uygulama araçlarıyla ortaya konulmadıkça İmar düzeninden, bu günkü yasadan bir şey beklemek pek anlamlı değildir. Teknik adamlar, mühendisler, mimarlar, plancılar bugünkü

Türkiye'deki yapılaşmada kent planlama sürecinin tümüyle dışındalar. Çözümü bugünkü imar düzeni içerisindeki reformlarla değil, gerçekten ciddi, tutarlı ve kentsel rantları kamu denetimiyle tümüyle kontrol altına alan yeni bir yaklaşım, planlama düzeninin oluşturulmasından yanayım demıştır.

Panelist Hamza KIRMIZI özetle planlamanın karmaşık bir yapı içinde olduğunu, adeta bir yetkililer kargaşası altında, kimin neye karar vereceği belli olmadan zaman zaman siyasi iktidarların keyfi doğrultusunda yetkilerin el değiştirmesiyle daha da karmaşıklaştığını belirterek sözlerine başlamış kentlerin plan açısından bir çıkmaza girmesinin tek sorumlusu siyasi iktidarlar demiş, "İşin uzmanlarına siyasi İktidarın kîm olduğuna bakmaksızın tamamen işin uzmanlarına bırakılarak böyle bir planlamanın uygulanmasını, vazgeçilmez bir yasa maddesi haline getirmek gerekir. Kentlerin imarı yerel yönetimlere bırakılmalıdır. Ancak denetimsiz değil. Denetimi kimin yapacağı, kimin yapması gerektiği şeklinde bir sadeleştirme yapılarak diyerek ilk bölümdeki konuşmasını bitirmiştir.

Daha sonra yönetici Doç. Dr, Necdet TÜRK sorunları çözmek için önerilerin alınmasına geçerek ilk sözü panelist Haluk ALATAM'a vermiştir.

Panelist Haluk ALÂTAN bu bölümde planı Mazım plan bürolarının çalışmalarını anlatarak bu büroların çalışmalarını anlatarak bu büroların Özerk bürolar olarak merkezî idarelerin bir teknik yardımı olarak yerel idarelere yardımcı olduğunu belirterek, merkezî İdareler ile yerel idareler arasında denge bu bürolarda kurulmuştu diyerek bu tür büroların çok yararlı

olduğunu vurgulamış» İyî yapılmış Örnekler varken yeni arayışlara şaşmamak elde değildir demıştır.

Panelist Hüseyin AKSU Özetle mahalli idare ve merkezi idarece yapılacak her türlü icraatın yapılmasında sağlıklı bilgiye ihtiyaç vardır, Bu bilgilerinde devletin elinde sağlıklı bir biçimde olduğu kanaatinde değilim. Bilgi toplumu olmanın yolu, devletin tüm bilgiyi belli bir sistematik içinde toplayıp dağıtmasıdır. Mükerrer bilgi toplanmasını engellemelidir. Böyle bir bilgi sisteminin. Başbakanlığa bağlı bir müsteşarlık olarak kurulmasını Öneriyoruz, Kaynak sorunu İçinde kentsel ranttan kamuya pay veşmeyi Öneriyoruz demıştır.

Panelist Hikmet TÜMER imar konusunda gerek merkezi idare ve gerekse yerel yönetimlere yeteri kadar jeoloji mühendisi ve diğer teknik elemanların istihdam edilmediğini» jeoloji çalışmalarının önemi üzerinde çeşitli örnekler vererek konunun önemini bir kez daha vurgulamıştır, TÜMER imar konusunda odaların katkısı ile topluma, kamuya yararlı hizmetler olacaktır demıştır. Panelist 3enîhi KİTAPÇI sorunun bir kent planlama yasası yapılarak, planlama sürecine tüm teknik elemanların mutlaka katılmalarının sağlanması, sosyal bilimcilerin, fen adamlarının, biyologların, kimyagerlerin mutlaka bu sürece katılmaları gerektiğini ve planlama süreçlerinin yeni baştan tanımlanması gerektiğini ifade etmiştir.

Panelist Hamza KIRMIZI kentlerin imar konusunda yerel yönetimlere yetki verilmesi konusunda yerel yönetimlere yetki verilmesi konusunu örneklerle yineliyerek konuşmasını bitirmiştir.B